

Kulaktan Kulağa 24 Ağustos

Başka bir şey aranan...

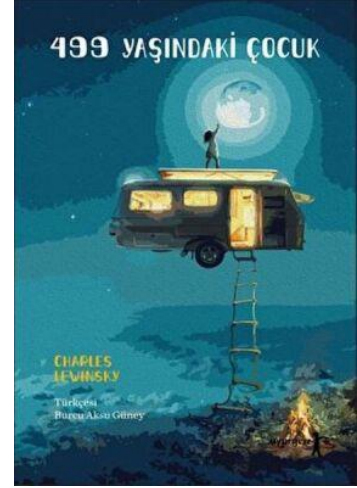
Charles Lewinsky, evet, Avrupa'nın ortalık yerinden sesleniyor. Yaşadığı çağın yanı sıra bir parçası olduğu topluma da tanıklık ediyor elbette. Ve yeni binyılın ilk basamaklarında kaleme aldığı yapıtıyla yalnızca o döneme değil; bugünlere, çok daha sonrasına da seslenmeyi başarıyor. Her şeyi, her anı; büyük bir sessizlikle hayatımızı elinde tutan ve sıradanlaştıran alışkanlıklarımızı da sorgulayalım istiyor.

Y. BEKİR YURDAKUL

"499 Yaşındaki Çocuk"... "Bu da ne demek şimdi?" dediyse haklısınız. Çünkü "alıştığımız bir şey"dir yaşamak; birbirini izleyen, ezbere, kolayca, tıkr tıkr yapıp etiklerimizin bir toplamıdır ve bu akışta zaman kavramı da o ezberlerimizi kolaylamak/ birbirimize kolayca açıklamak üzere bizim uydurduğumuz/ yarattığımız bir ölçü. Bütün bunların adına da sorgusuz sualsiz, "işin kolayına kaçarak" ama "düzen" deyip geçiveriyoruz!

İşte, "499 Yaşındaki Çocuk"; bütün bu "huzur"umuza, konforumuza, rahatımıza, alıştığımız işlere itiraz eden, kısacası durup dururken tadımızı kaçırmaya soyunan sahici bir arkadaş.

Zaten bildiğimiz, yaşayıp durduğumuz, kendiliğinden (bizden önce, bizden habersiz) sıralanmış gündelik işlerimiz üzerine bütün o olup bitenleri yineleyen/ alkışlayan bir yapıt çeker miydi ilgimizi? Değilse "bütün hayatınızı değiştiren" ya da sizi "tedirgin eden" kitaplar mı yer bulur okuma listelerinizde? Ya da şöyle sorsam: Hangisi kişisel tarihinizin unutulmazları arasında yer bulur kendisine?

OYUN BAŞLIYOR!

Bir hikâye yazmaya soyunmuştur yazarımız ne ki ne aklında bir şey vardır ve ne aklının kapısını çalan birileri ya da bir şeyler... Ne yapsın, aklına bir şey gelmediğinde hep yaptığı gibi kurşunkaleminin tepesini çiğnemeye başlar. Çok geçmeden yalnızlığını bir ses böler:

"Ben de deneyebilir miyim lütfen?"

Donup kalmıştır. Ürkümüş, korkudan dilini ısırılmıştır. Evde, çalışma odasında kesinlikle yalnızdır. Pencereler kapalı, kapı kilitlidir. Gelin görün ki odasında ona seslenen "yarım biri" vardır. Kafasını o kilitli kapıdan içeri sokmuştur, üstelik konuşmaktadır da...

Charles Lewinsky, hikâyenin bu ilk bölümünde, kahramanlarını sahneye çıkarmakla kalmaz, okurunu da yaka paça o odanın ortalık yerine (atmaz) buyur eder. "Yaka paça" değişim, sözün gelişidir. Unutmayın artık ne oradan ne de kahramanlarımızdan ayrılabilirsiniz. Anlatı boyunca, tam yirmi bir sahnede; "mutluluğun resmi"nde bir an, bir parça, bir kahraman, bir karakter olmak varken alışkanlıkların sahte, yapmacık kolajlarında kaybolmaların figüranları olma hallerimizin yalın, bağırıp çağırmayan, güldüşün sergilenişine tanık olmak düşecek size...

Arada karşı çıksak da çoğun; "şunu bir kez daha düşünelim", "evet bunu değiştirmek gerekir", "bu nasıl bir sıradanlıktır", "ama bu fotoğraf bizim değil..." deyip durmalarımız da baştan sona yakamızı bırakmayacak.

YETİŞKİNLERE VE ÇOCUKLARA DAİR

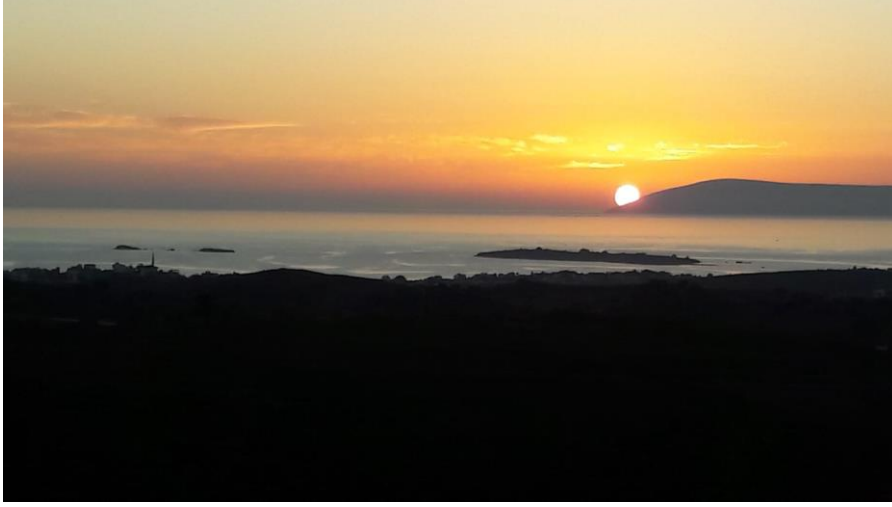
Ne mi olmaktadır? Kimler midir kahramanlarımız? Onu da usta yazar **Lewinsky**'nin yarattığı bu büyük "sorgu"nun ikinci sahnesinden aktaralım:

"Siz (elbette çocuk okurlarına sesleniyor) *neler olduğunu çoktan fark ettiniz. Çünkü siz de çocuksunuz, bense sadece bir yetişkinim. Sizin, olayın başında anladığınız şeyi çözene kadar koca bir zamana ihtiyacım oldu benim: Bu çocuk farklı bir gezegenden gelmişti. Bambaşka bir Güneş sisteminden...*"

Yazarın bu (sıradan, ezbere akan, basit yetişkin dünyasıyla her an yeni heyecanlar vaat eden yaratıcı, karmaşık çocuk dünyası) kıyaslaması oyunun sonuna değin sürecektir.

Hikâyenin seyri bir yana ki onu da seveceksiniz, biz akışta kendimizi hiç de yadırgamadan ortasında bulacağımız sahnelerde sergilenenler üzerine kimi notlar düşelim.

Charles Lewinsky, evet, Avrupa'nın ortalık yerinden, İsviçre'den sesleniyor. Yaşadığı çağın yanı sıra bir parçası olduğu topluma da tanıklık ediyor elbette. Ve yeni binyılın ilk basamaklarında kaleme aldığı yapıtıyla yalnızca o döneme değil, bugünlere, çok daha sonrasına da seslenmeyi başarıyor.

Ülkelerin yönetim biçimleri, yaşam koşulları farklı da olsa insanın bütün coğrafyalarda sürdürdüğü tekdüze yaşam, doğayla büyük kavgası, özellikle de küreselleşmenin getirdiği saldırganlıkla ortaya çıkan aynılaştırma halleri, dolayısıyla yöresel, bölgesel farkların, renklerin, varışının hızla yitip gitmesi bugün baş etmemiz gereken

temel sorun olarak duruyor karşımızda. Ve her bir sahnesinde, üstelik büyük bir ustalıkla bütün bu hallerimizi; hayata farklı açılardan açtığı pencerelerden incelikli kompozisyonlar katarak sergiliyor.

"499 Yaşındaki Çocuk"la **Lewinsky**, her şeyi, her anı; büyük bir sessizlikle hayatımızı elinde tutan ve sıradanlaştıran alışkanlıklarımızı sorgulayalım istiyor.

EVRENSEL VE DEĞİŞMEYEN SORUNLAR

Küçük, bireysel çıkarlar uğruna yaktığımız ormanlar, kestiğimiz ağaçlar; doğanın bütün dillerine sağır hallerimiz; farklılıklarımız ortadan kalktıkça o büyük yapbozun da artık tamamlanamayacağı gerçeği, hızla değişen, dönüşen özgürlük, hak, adalet anlayışımız; anlamsız ve değersiz yarışmalarımız, yarışmaya durunca yitirdiğimiz dayanışma ve dostluk becerilerimiz... Elimizden kayıp giden mutluluğumuz, her geçen gün daha bir tozlanan, kirlenen o büyük fotoğraf!

Uygarlık geliştikçe yalın, basit, kolay görünen işler/ ilişkiler sanırım alabildiğine zorlaşıyor.

Teknolojik, bilimsel gelişmeler, buluşlar, ilerlemeler... Bunlar tamam da ya her geçen gün daha büyük insan topluluklarının elinden alınan yaşama sevinci!

Alışkanlıkların hepimizi gerçek hayattan çekip aldığı/ gönüllüce çivilediği konformizme bir kıyısından dokunduğunuzda bütün taşlar oynuyor yerinden, insan allak bullak oluveriyor. İyi edebiyat işte bu yangına körükle gidiyor. Dolayısıyla gidilen yolun yol olmadığını yeniden ve ısrarla anımsatıyor. Yarattığı etkiyle ve etkili kahramanlarıyla bir bütün olarak doğanın sevinçler taşıyan gerçeğinin yanında duruyor.

Haydi, (sahte) huzurunuzdan olacaksınız belki ama unutamayacağınız da bir kitap girecek hayatınıza.

499 Yaşındaki Çocuk / Charles Lewinsky / Türkçeleştiren: Burcu Aksu Güney / Uyurgezer Yayınları / 136s. / 10+ / 2023.

Fotoğraf: Y. Bekir Yurdakul